

STORTINGET

Representantforslag 60 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Mirell Høyer-Berntsen, Anne Lise Fredlund, Ingrid Fiskaa, Marthe Hammer og Lars Haltbrekken

Dokument 8:60 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kirsti Bergstø, Mirell Høyer-Berntsen, Anne Lise Fredlund, Ingrid Fiskaa, Marthe Hammer og Lars Haltbrekken om en konsesjonsordning for etablering av datasentre

Til Stortinget

Bakgrunn

Det planlegges en rekke datasentre rundt om i Norge. I dag er det kun opp til den enkelte kommune, gjennom plan- og bygningsloven, å vedta om disse datasentrene skal bygges eller ikke. Det finnes ingen nasjonal koordinering eller kontroll på hvor mange datasentre som skal etableres, hvor de skal etableres og om de skal etableres.

Det er behov for datasentre for å sikre nasjonal kontroll på data og for å dekke det behovet Norge har for lagring av data i samfunnet. Det handler blant annet om sikkerhet. Noen datasentre bidrar til samfunnskritisk infrastruktur, andre sentre bidrar kun til produksjon av meningsløs kryptovaluta. Mange av de aktuelle datasentrene bygges for de internasjonale teknologigigantene og har begrenset samfunnsnytte. I dag er situasjonen at de eneste kriteriene for om et prosjekt får tilgang til kraft eller ikke, er tilgjengelig kraft i området og hvor modent prosjektet er. Datasentre er utbygginger som ofte er svært modne og dermed får høyere prioritet.

Men det er ikke behov for så mange datasentre som nå planlegges. Hvis det ikke gjøres noe, så vil datasentrene øke strømforbruket sitt fra dagens 2 TWh til 8–10

TWh innen 2030. På to år har strømforbruket til datasentre blitt doblet.

Både Statnett, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Thema Consulting Group og flere andre aktører lager prognoser for utviklingen i kraftproduksjon og strømforbruk frem mot og forbi 2030.

Det er stort utfallsrom i prognosene. Men felles for prognosene er en forventning om at datasentre vil trenge mer kraft fremover, i størrelsesorden mellom 4 og 9 TWh innen 2030.

Forslagsstillerne fremmer derfor et forslag om et nasjonalt konsesjonssystem for etablering av datasentre. Det betyr at et selskap som vil etablere et datasenter, må søke en nasjonal instans, f.eks. NVE, om konsesjon/lov til å etablere det aktuelle datasenteret. I tillegg må selvsagt den aktuelle vertskommunen fortsatt behandle saken gjennom en reguleringsplan og basert på plan- og bygningsloven.

For å kunne prioritere kraft og areal til samfunnets beste er det også avgjørende å vite hvem eierne og kundene til datasentrene er. I dag er særlig kundene ofte ukjente for kommunene og deres folkevalgte. Dette er uholdbart. Et konsesjonssystem må derfor ha som kriterium at datasentrene har kjente eiere og kunder.

Gjennom konsesjonssystemet kan man regulere mengden datasentre som etableres, og hvor de etableres (der det er tilgang på kraft, areal og muligheter for fornuftig bruk av spillvarmen).

Datasentre bruker svært mye kraft. Googles planlagte datasenter i Skien vil bruke rundt 5,6 TWh i året. Dette gjør at det produseres svært mye varme fra datasentre. På samme måte som datamaskinen fungerer som varmeovn, er et datasenter også et varmekraftverk. Hvis denne varmen utnyttes, kan den brukes til å varme opp boliger gjennom fjernvarmeanlegg. I Oslo er det bygget datasen-

ter hvor spillvarmen sendes inn i fjernvarmeanlegget. Det er smart. Nye datasentre må plasseres på områder hvor man har en plan for å utnytte denne energien.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag til nasjonalt konsesjonssystem

for datasentre, med kriterier som stiller krav om samfunnsnytte, om åpenhet om eierskap til datasenteret og kundene og om utnyttelse av spillvarmen.

2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om forbud mot etablering av datasentre for kryptovaluta.

27. november 2025

Kirsti Bergstø

Mirell Høyer-Berntsen

Anne Lise Fredlund

Ingrid Fiskaa

Marthe Hammer

Lars Haltbrekken